

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2011. évi május hó 24. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt a vádlottak ellen folyamatban lévő büntetőügyben a vádlottak és védőik által bejelentett másodfellebbezést elbírálv a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf. 261/2009/20. számú ítéletét megváltoztatja annyiban, hogy

a II. rendű vádlottal szemben a közügyektől eltiltást mellőzi.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott tekintetében helybenhagyja.

I n d o k o l á s

Az elsőfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 7.B.708/2006/54. számú ítéletével

az I. rendű és II. rendű vádlottak bűnösségét társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntettségében /Btk. 318. § (1) és (5) bekezdés a) pont - a PB sérelmére elkövetett cselekményben/, társtettesként elkövetett - a Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti - közokirat-hamisítás büntettségének kísérletében, továbbá a II. rendű vádlott bűnösségét ezen felül - a Btk. 274. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott - közokirat-hamisítás büntettségében állapította meg.

Ezért az I. rendű vádlottat halmazati büntetésül - mint különös visszaesőt - 4 év 6 hónap börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra,

a II. rendű vádlottat - halmazati büntetésül 2 év 2 hónap börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra, és 3 évre az ügyvédi foglalkozástól eltiltásra ítélte.

Az I. és a II. rendű vádlottakat egyetemlegesen kötelezte PB magánfél részére kártérítés címén húszmillió forint megfizetésére, az állam részére ezen összeg után járó egy millió kétszázezer forint illeték megfizetésére.

Ellenben az I. és II. rendű vádlottakat az ellenük társtettesként elkövetett, különösen nagy kárt okozó csalás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette. (Btk. 318. § (1) és (6) bekezdés a) pont - a HJ sérelmére elkövetett cselekmény)

Az I. rendű vádlottat kötelezte 2700 forint bűnügyi költség megfizetésére, míg a fennmaradó 33.198 forint bűnügyi költség tekintetében akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére, a felmentő rendelkezés miatt, a különösen nagy kárt okozó csalás büntettében bűnösségük megállapítása és büntetésük súlyosítása érdekében, míg a vádlottak és védőik a bűnösség megállapítását sérelmezve, felmentés, illetve a büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést.

A bejelentett fellebbezéseket elbírálv a Fővárosi Ítéltábla a vagyon elleni cselekményeket tekintve az elsőfokú bírósággal ellentétes jogi álláspontra jutott, és a 2010. október 19. napján meghozott 2.Bf.261/2009/20. számú ítéletével az elsőfokú határozatot akként változtatta meg, hogy

az I. és a II. rendű vádlottak bűnösségét társtettesként elkövetett különösen nagy kárt okozó csalás büntettében (vagyis a HJ sérelmére elkövetett cselekményben) állapította meg.

Ugyanekkor őket a társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette miatt emelt vád alól (tehát a PB sérelmére elkövetett cselekmény vádja alól) felmentette.

A közokirat- hamisítás büntette kísérleteként értékelt - Btk. 274. § (1) bekezdés c) pont szerinti - cselekményt befejezett cselekményként jelölte meg.

A II. rendű vádlott büntetését 1 év 6 hónap börtönbüntetésre enyhítette, egyidejűleg a szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette.

A polgári jogi igény és illeték megfizetésére kötelező rendelkezéseket mellőzte.

A vádlottakat külön-külön kötelezte 16.599 forint bünygyi költség megfizetésére.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság ítélete ellen mindkét vádlott terhére a felmentő rendelkezés miatt, bűnösségüknek a jelentős kárt okozó csalás bűntettében történő megállapítása, és büntetéseik súlyosítása érdekében a fellebbviteli főügyész, míg

az I. rendű vádlott és védője felmentés,

a II. rendű vádlott és védője pedig a Btk. 274. § /1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás bűntettének vádja alóli felmentés érdekében jelentettek be másodfellebbezést.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában az ügyész által bejelentett másodfellebbezést visszavonta.

Egyebekben a tényállást megalapozottnak, a bűnösség megállapítását, a jogi minősítést törvényesnek, az alkalmazott joghátrányt arányosnak tartotta és mindkét vádlottat érintően a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. (BF.3542/2010.)

A védők a fellebbezéseiket írásban nem indokolták.

A harmadfokú nyilvános ülésen az I. rendű vádlott védője perbeszédében eljárási szabálysértésekre visszavezethető, egyúttal a bűnösség megállapítására is kiható megalapozatlanságra hivatkozott.

Konkrétan azt kifogásolta és tartotta aggályosnak, hogy a nyomozó hatóság SzE-t a lakásán hallgatta ki gyanúsítottként. Nevezett vallomása - álláspontja szerint - valótlanosságokat tartalmazott. Megítélése szerint ezt a hibát tanú kihallgatással lehetett volna kiküszöbölni, azonban SzE barátnőjének, az utónéven ismert személynek a felkutatására és kihallgatására az eljárásban nem került sor. Miután a bizonyítás nem volt teljes körű, az I. rendű vádlott bűnössége nem igazolt, így a felmentése indokolt.

A II. rendű vádlott védőjének jogi okfejtése szerint a földhivatalhoz benyújtott magánokirat annak hibái és hiányosságai miatt - amint azt utóbb a Fővárosi Földhivatal határozata is megállapította - bejegyzésre, tehát joghatás kiváltására alkalmatlan volt, ennél fogva a közokirat-hamisítást a vádlottak alkalmatlan módon követték el. E vádpont alól védenca felmentését

indítványozta, hangsúlyozva még, hogy egyébként a földhivatali eljárásban a II. rendű vádlott nem is vett részt.

Az I. rendű vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában a védekezését megismételve azt állította; azon túl, hogy a szerződést tanúként aláírta, az ügyben semmilyen más szerepe nem volt. Eljárási szabálysértésként említette, hogy a nyomozás során sem őt, sem a II. rendű vádlottat SzE-vel nem szembesítették, s kérése ellenére hazugságvizsgálatot sem rendeltek el.

A legfőbb ügyész képviselője a harmadfokú nyilvános ülésen az írásbeli nyilatkozatában foglaltakat fenntartva a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

.

Figyelemmel arra, hogy a fellebbviteli főügyésznek a vádlottak terhére bejelentett fellebbezését a Legfőbb Ügyészség visszavonta, a Legfelsőbb Bíróság - a Be. 386. § (1) bekezdésének a) pontján alapuló - védelmi másodfellebbezések alapján bírálta felül a Be. 387. §-ának megfelelően a másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást.

Ennek során olyan feltétlen eljárási szabálysértést nem észlelt, amely alapot adott volna az ítéletek hatályon kívül helyezésére.

Az ügyben már az elsőfokú bíróság is széleskörű bizonyítást folytatott, ennek során a védelmi bizonyítási indítványok legnagyobb részének is helyt adott.

A másodfokú bíróság a bizonyítás anyagában még jelentkező hiányosságot a tulajdoni lap teljes másolatának a beszerzésével pótolta.

Ekként a másodfokú bíróság által a fellebbezési tárgyaláson felvett bizonyítás eredményeként kiegészített tényállás megalapozott.

Az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüket is messzemenően teljesítették.

Mindebből következően a Legfelsőbb Bíróság nem értett egyet az I. rendű vádlott védelmében felhozott azon érvekkel, miszerint az ügy felderítésében olyan hibák történtek, amelyek megalapozatlanságot eredményeztek.

Az iratok tartalmából megállapíthatóan a cselekmény elkövetésében jelentős szerepet játszó SzE súlyos szívbeteg volt. A nyomozás során beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint szívátültetésre jegyezték elő, vele szemben bármely nyomozati cselekmény foganatosítása - a szakértő véleménye szerint - egyértelműen az életét veszélyeztette volna. (nyomozati iratok 131. lapszáma)

Emiatt az ügyészség a nyomozást is 2004. szeptember 28.-án felfüggesztette.

Így a gyanúsítottként történő kihallgatására jóval később, 2005. december 6.-án (az őt kezelő gyógyintézet előzetes hozzájárulása alapján) s a változatlanul rossz egészségi állapota miatt valóban a lakásán és két nyomozó jelenlétében került sor.

SzE 2006. március 10.-én elhalálozott, (nyomozati iratok 345. lapszám), ez okból vele szemben a nyomozást megszüntették.

Nevezett egészségi állapotára figyelemmel nem kifogásolható, hogy a nyomozó hatóság a szembesítésektől eltekintett. Egyébiránt sem ezzel, sem a lakáson történt kihallgatással eljárási szabályt nem sértett.

Ugyanekkor a szembesítések elmaradása felderítetlenséget nem eredményezett, mivel az elsőfokú bíróság SzE gyanúsítottként tett vallomását - amelyben egyébként a bűncselekmény elkövetését tagadta - felolvasással a tárgyalás anyagává tette.

Ily módon az I. r. vádlott és védője a felmentést célzó fellebbezésükben eljárási szabálysértés címén valójában a bizonyítékok értékelését támadták, amely a tényállás megalapozott volta miatt sikerre nem vezethetett.

A Be. 388. §-ának (1) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban is irányadó tényállás alapján a másodfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére a Hanzmann József sérelmére elkövetett cselekményben és annak a jogi minősítése is törvényes.

Az eljárt bíróságok helyes jogi indokokkal rótták a II. rendű vádlott terhére a Btk. 274. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közokirat-hamisítás elkövetését is.

A vagyon elleni cselekmény minősítését illetően azonban a Legfelsőbb Bíróság az ítéletek jogi érveit maradéktalanul nem osztotta.

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű vádlott és az elhunyt SzE újság hirdetésben figyeltek fel arra, hogy HJ eladásra kínálja a tulajdonában lévő ingatlant. Jogtalan haszonszerzési célzattal két személy megkárosítását határozták el, amikor abban állapodtak meg, hogy az ügyvéd foglalkozású II. rendű vádlott bevonásával a több mint 52 millió forgalmi értékű ingatlant mélyen áron alul, 20 millió forintért a tulajdonos neve alatt PB-nak eladják, a vételárat pedig maguknak megtartják. Mindezt hamisított személyi igazolvány felhasználásával úgy viszik véghez, hogy a tényleges eladó személye végig rejtve maradjon, ugyanekkor az I. és a II. rendű vádlott közreműködése a szerződéskötésnél szabályosnak tűnjon.

A tényállásban írt előzmények után és az ott írt módon az adásvételi szerződést is megkötötték, és az eladó személyét illetően megtévesztett vevőtől a 20 millió forintot is átvették, s ezzel PB sérelmére a csalás törvényi tényállását maradéktalanul kimerítették.

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy az 1/2005. számú Büntető-Polgári Jogegységi Határozat alapját képező jogesetektől a jelen ügy tényállása eltér, mert a vádlottak a szerződés megkötéséig az ingatlan tulajdonosával szemben - bár a nevével visszaéltek - megtévesztő magatartást nem tanúsítottak, azt P sértettel szemben fejtették ki.

A cselekménysor kezdetétől fogva azonban a vádlottak tisztában voltak azzal, hogy a hamis tartalmú adásvételi szerződés szükségszerűen a földhivatalhoz is benyújtásra kerül, (ennek elmaradása a közeli leleplezésüket a vevő oldaláról eredményezte volna) s a valótlan adatok bejegyzésével az ingatlan eredeti tulajdonosa is kárt szenved, mert a vagyonában az ingatlan értékének megfelelő értékcsökkenés következik be.

A hamis magánokirat benyújtásával, majd a széljegy feltüntetésével az eredeti tulajdonos sérelmére megvalósított cselekmény kísérleti szakba lépett, amikor pedig a tévedésben lévő passzív alany - a földhivatal dolgozója - a tulajdonjogát törölte, és ezzel a több mint 52 millió forint értékű ingatlanát elvesztette, ez a csalási cselekmény is befejezetté vált.

Nem tévedett tehát az ítélőtábla, amikor HJ sérelmére elkövetett csalás bűntettében a vádlottak bűnösségét megállapította. Helyesen mutatott rá, hogy a sértett tulajdonjogának ismételt, későbbi bejegyzése csupán a neki okozott kár utólagos megtérüléseként vehető figyelembe.

Figyelemmel arra, hogy a PB sértett sérelmére elkövetett cselekmény vádja alóli felmentő rendelkezést sérelmező ügyészi másodfellebbezést a Legfőbb Ügyészség visszavonta, a harmadfokú eljárásban a további egy rendbeli csalás bűntettében a vádlottak bűnösségének megállapítására a súlyosítási tilalom folytán nem kerülhetett sor.

Nem találta alaposnak a Legfelsőbb Bíróság a II. rendű vádlott védőjének az alkalmatlan módon elkövetett közokirat-hamisítás megállapítását célzó indokait sem.

Kétségtelen, hogy a II. rendű vádlott a hamis tartalmú adásvételi szerződésnek a benyújtásával mintegy három hetet késlekedett, és azt végül is a vevő juttatta el a földhivatalhoz, azonban mindkét vádlott tisztában volt azzal, hogy annak alapján valótlan adatok kerülnek bejegyzésre a közhiteles ingatlannyilvántartásba.

Miután a szóban lévő szándékos bűncselekmény törvényi tényállását a tévedésben lévő P sértett felhasználásával valósították meg, közvetett tettesei a védő által vitatott bűncselekménynek.

Azt a körülményt, hogy a hamis magánokirat az elírási hibái, hiányosságai ellenére joghatás kiváltására nem volt alkalmatlan, önmagában igazolja az a tény, hogy a bejegyzésre ténylegesen sor került. Ezért büntetőjogi szempontból nincs relevanciája annak, hogy utóbb a Fővárosi Földhivatal a törlést elrendelte.

A II. rendű vádlott egyébként a földhivatal hiánypótlási felhívásának is eleget tett, amikor 2004. január 23.-i keltezéssel egy beadványt készített. Erre figyelemmel sem állítható tehát, hogy a földhivatali eljárásban semmilyen szerepe nem volt.

A büntetés kiszabásánál irányadó tényezőket az eljáró bíróságok helyesen vették számba.

A különös és egyben speciális visszaeső I. rendű vádlottal szemben kiszabott fő- és mellékbüntetés enyhítésére a terhére szóló és jelentősebb nyomatékú súlyosító tényezők nagyobb száma miatt a további időmúlás ellenére sem talált a Legfelsőbb Bíróság alapot.

Az ügyvéd foglalkozású II. rendű vádlottnak a cselekmények elkövetésében központi szerepe volt. Erre a tényre és a terhére szóló súlyosító tényezőkre is figyelemmel - a javára jelentkező enyhítő körülmények, főként a jelentős mérvű időmúlás mellett is -, az ítélőtábla által alkalmazott büntetés inkább enyhe, mint eltúlzott. Ebből következően annak a további mérséklésére már nem volt indok.

Észlelte a Legfelsőbb Bíróság, hogy bár az ítélőtábla határozatának indokolásában utalt a közügyektől eltiltás mellőzésére, azt a rendelkező részben feltüntetni elmulasztotta. Ezért e tekintetben a másodfokú ítéletet a Be. 396. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, s az említett rendelkezést mellőzte, egyebekben a Be. 397. §-a értelmében az ítéletet helybenhagyta.

Budapest, 2011. május 24.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.261/2009/20. számú ítélete a mai napon mindkét vádlott vonatkozásában jogerős, és a II. rendű vádlott szabadságvesztés büntetésének a kivételével végrehajtható.

Budapest, 2011. május 24.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

*bíróági tisztviselő
MTné*